

Daniël (5)

Belsassar houdt een groot feest (5:1-4)

“Koning Belsassar richtte een grote maaltijd aan voor zijn machthebbers, duizend in getal; en in tegenwoordigheid van die duizend was hij aan het wijndrinken. Belsassar beval bij het genot van de wijn, dat men het gouden en zilveren gerei zou brengen, dat zijn vader Nebukadnessar uit de tempel te Jeruzalem had weggevoerd, opdat de koning en zijn machthebbers, zijn gemalinnen en zijn bijvrouwen daaruit zouden drinken. Daarop bracht men het gouden gerei dat uit de tempel, het huis Gods te Jeruzalem, was weggevoerd, en de koning en zijn machthebbers, zijn gemalinnen en zijn bijvrouwen, dronken daaruit; zij dronken wijn en roemden de goden van goud en zilver, koper, ijzer, hout en steen”
Daniël 5:1-4.

In dit hoofdstuk worden we geconfronteerd met Belsassar als koning van Babylon. Daniël vertelt ons niet wat er met Nebukadnessar is gebeurd. Seculiere geschiedenis leert ons dat Nebukadnessar regeerde van 606 tot 562 voor Christus. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Ewil-Merodak (vgl 2 Koningen 25:27; Jeremia 52:31-34) die twee jaar regeerde tot 560 voor Christus. Ewil-Merodak werd gedood door zijn zuster haar man Nergal-Sareser (vgl Jeremia 39:3,13). Nergal-Sareser regeerde tot 556 voor Christus en stierf een natuurlijke dood. Na hem regeerde Labashi Marduk negen maanden in het jaar 556 voor Christus en werd dan vermoord. Hij werd opgevolgd door Nabonidus die regeerde van 556 tot 539 voor Christus. Nabonidus was gehuwd met een dochter van Nebukadnessar genaamd Nitocris. Zijn oudste zoon was Belsassar aan wie hij het koningschap had overgelaten omdat hij zich had teruggetrokken uit Babylon vanwege een geschil over hun goden. Tijdens de afwezigheid van zijn vader regeerde Belsassar over het rijk in naam van zijn vader (bron: the book of Daniel by Dan King, p 333-336). Tussen hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5 zit dus een tijdsperiode van ongeveer drieëntwintig jaar.

Het is deze Belsassar die een grote maaltijd aanrichtte voor zijn machthebbers. Het was een indrukwekkend feest met vele aanzienlijken uit het rijk. De koning was wijn aan het drinken, en in de roes van de alcohol beval hij dat men het gouden en zilveren gerei zou brengen dat zijn vader Nebukadnessar uit de tempel van Jeruzalem had meegenomen (vgl Daniel 1:2). Hij wilde dat al de genodigden daaruit zouden drinken. En op zijn bevel bracht men het gerei en allen dronken daaruit terwijl zij de goden van goud, zilver, koper, ijzer, hout en steen roemden.

Het valt op dat Nebukadnessar in dit hoofdstuk zes keer de vader van Belsassar wordt genoemd. We weten dat hij niet de natuurlijke vader van Belsassar was. Seculiere geschiedenis geeft ons voorlopig geen antwoord op deze vraag. Was hij geadopteerd? Was hij door het huwelijk verbonden aan Nebukadnessar? Of was hij een geestelijke vader voor hem? Werd hij zo genoemd uit eerbetoon als voormalig heerser? We kunnen er maar naar raden zolang we niet meer informatie terugvinden in archeologische vondsten.

Het handschrift op de muur (5:5-9)

“Terzelfder tijd verschenen vingers van een mensenhand, die tegenover de lichter op de kalk van de wand van het koninklijk paleis schreven, en de koning zag de rug van de hand, die aan het schrijven was. Toen verschoot de koning van kleur, en zijn gedachten verontrustten hem, zijn heupgewrichten werden los en zijn knieën stietsen tegen elkaar. En de koning riep met luider stem, dat men de bezweerders, Chaldeen en waarzeggers zou doen komen. De koning nam het woord en zeide tot de wijzen van Babel: Ieder die dit schrift kan lezen en mij de uitlegging daarvan kan te kennen geven, zal met purper bekleed worden, een gouden keten zal om zijn hals gehangen worden, en hij zal als de derde in het koninkrijk heersen. Toen waren al de wijzen des konings, die gekomen waren, niet in staat het schrift te lezen en de uitlegging daarvan de koning bekend te maken. Daarop werd koning Belsassar ten zeerste ontsteld en hij verschoot van kleur; ook zijn machthebbers waren ontzet” Daniël 5:5-9.

Op datzelfde moment verschenen vingers van een mensenhand. Zij schreven op de kalk van de wand van het paleis. De koning zag de rug van de hand en verschoot van kleur. Hij werd zeer verontrust in zijn gedachten en beangstigd. Daarop beval Belsassar met luide stem dat alle bezweerders en wijzen van het rijk moesten komen. Hij beloofde de uitlegger van de tekenen bekleed te worden met purper en een gouden keten. De uitlegger wordt beloofd als derde in het koninkrijk te heersen. Dit houdt steek als we weten dat Nabonidus zijn vader koning was, Belsassar als tweede co-regeerde met zijn vader. Daarom kon hij iemand aanstellen als derde heerser in het rijk. Maar de wijzen waren niet in staat het schrift te lezen en de uitlegging aan de koning bekend te maken. Daarop werd Belsassar zeer ontsteld en verschoot van kleur. Ook de machthebbers waren met stomheid geslagen.

De koningin verwijst naar Daniël (5:10-16)

“Naar aanleiding van de woorden van de koning en zijn machthebbers trad de koningin de feestzaal binnen. De koningin nam het woord en zeide: O, koning leef in eeuwigheid! Laten uw gedachten u niet verontrusten, en uw kleur verschiepte niet: er is een man in uw koninkrijk, in wie de geest der heilige goden woont, en in wie in de dagen van uw vader verlichting, verstand en wijsheid, als de wijsheid der goden, gevonden werd; hem heeft koning Nebukadnessar, uw vader tot hoofd der geleerden, bezweerders, Chaldeen en waarzeggers aangesteld. Uw vader, o koning. Omdat dan een uitnemende geest en kennis en verstand, uitlegging van dromen, onthulling van verborgenheden en ontwarring van knopen in hem gevonden wordt, in Daniel, aan wie de koning de naam Beltesassar gegeven heeft, laat dan nu Daniel geroepen worden en hij zal de uitlegging te kennen geven” Daniël 5:10-12.

Naar aanleiding van de woorden van de koning trad de koningin de feestzaal binnen. Ze nam het woord en stelde de koning gerust. Er was iemand in het rijk die in de dagen van zijn vader werd geraadpleegd omwille van zijn verstand en wijsheid. Nebukadnessar had hem aangesteld tot hoofd van de geleerden. Daniël had een uitnemende geest, kennis en verstand, hij kon dromen uitleggen en verborgenheden onthullen. Daniël zou de uitlegging van het schrift op de wand kunnen geven. Het feit dat de koningin Daniël zo goed kende kan betekenen dat zij de weduwe van Nebukadnessar is.

“Toen werd Daniel tot de koning gebracht. De koning nam het woord en zeide tot Daniel: Zijt gij die Daniel, die tot de ballingen van Juda behoort, welke de koning, mijn vader, uit Juda heeft weggevoerd? Nu, ik heb van u gehoord, dat de geest der goden in u woont, en dat verlichting, verstand en wijsheid in bijzondere mate in u gevonden worden. En nu zijn tot mij gebracht de wijzen, de bezweerders, opdat zij dit schrift zouden lezen en mij de uitlegging daarvan zouden bekendmaken, maar zij zijn niet in staat de uitlegging van de woorden te kennen te geven; maar ik heb van u gehoord, dat gij uitleggingen kunt geven en knopen ontwarren; nu dan, indien gij het schrift kunt lezen en mij de uitlegging daarvan kunt bekendmaken, dan zult gij met purper bekleed worden en een gouden keten zal om uw hals gehangen worden, en gij zult als de derde in het koninkrijk heersen” Daniël 5:13-16.

Toen werd Daniël tot de koning gebracht. Hij vraagt hem als hij Daniël is, die zijn vader uit Juda heeft meegenomen. Hij vertelt Daniël dat hij van hem heeft gehoord en wat er was gebeurd. Hij belooft Daniël met purper en een gouden keten bekleed te worden en een derde plaats in het koninkrijk als hij het schrift kan lezen en uitleggen.

Daniël verklaart het schrift (5:17-28)

“Daarop antwoordde Daniel de koning: Behoud uw geschenken, en schenk uw gaven aan een ander; nochtans zal ik het schrift voor de koning lezen en hem de uitlegging bekendmaken. O koning, God, de Allerhoogste, heeft uw vader Nebukadnessar koninklijke macht, grootheid, eer en majesteit geschonken, en ten gevolge van de grootheid die Hij hem geschonken had, leefden alle volken, naties en talen voor hem in vrees en beven; wie hij wilde, doodde hij, en wie hij wilde, liet hij leven; wie hij wilde, verhoogde hij, en wie hij wilde, vernederde hij. Maar toen zijn hart zich verhief en zijn geest zich verhardde, zodat hij overmoedig werd, is hij van zijn koninklijke troon gestoten, en heeft men de eer van hem weggenomen; ja, uit de gemeenschap der mensen werd hij verstoten en zijn hart werd aan dat van de dieren gelijk, en bij de wilde ezels was zijn verblijfplaats; men gaf hem gras te eten als aan de runderen en door de dauw des hemels werd zijn lichaam bevochtigd, totdat hij erkende, dat God, de Allerhoogste, macht heeft over het koningschap der mensen en daarin aanstelt wie Hij wil” Daniël 5:17-21.

Daniël antwoordde de koning dat hij zijn geschenken mocht houden en aan een ander mocht geven. Hij zou desondanks het schrift lezen en bekendmaken. God heeft zijn vader Nebukadnessar koninklijke macht, grootheid, eer en majesteit geschonken in die mate dat alle volken voor hem vreesden. Wie hij wilde doodde hij en wie hij wilde liet hij leven. Wie hij wilde verhoogde en wie hij wilde vernederde hij. Maar toen Nebukadnessar hoogmoedig werd, is hij van de koninklijke troon gestoten. Zijn eer werd van hem weggenomen en hij werd uit de gemeenschap van de mensen verstoten om als een dier te leven totdat hij erkende dat God macht heeft over het koningschap van de mensen en daarin aanstelt wie Hij wil.

“Gij echter, zijn zoon Belsassar, hebt uw hart niet verootmoedigd, hoewel gij dit alles wist, maar gij hebt u tegen de Heer des hemels verheven: men heeft het gerei uit zijn tempel voor u gebracht, en gij en uw machthebbers, uw gemalinnen en uw bijvrouwen hebben daaruit wijn gedronken; gij hebt de goden geroemd van zilver en goud, koper, ijzer, hout en steen, die niet zien of horen of kennis hebben, maar de God, in wiens hand uw adem is en die al uw paden beschikt, Hem hebt gij niet verheerlijkt. Toen is door Hem de rug van een hand gezonden en dat schrift geschreven” Daniël 5:22-24.

Hoewel Belsassar dit alles wist, verootmoedigde hij zich niet en verhief zichzelf tegen de Heer van de hemel. Hij liet het gerei uit Zijn tempel brengen om met zijn machthebbers wijn te drinken terwijl ze de goden van zilver, goud, koper, ijzer, hout en steen roemden. Deze goden kunnen niet zien of horen en hebben geen kennis. De God in wiens hand zijn adem is en die al zijn paden beschikt, heeft Belsassar niet verheerlijkt. Daarom heeft deze God hem de rug van een hand

gezonden en dat schrift geschreven. Als zelfs Nebukadnessar, die zoveel groter en meer was dan Belsassar, niet met zijn hoogmoed is weggekomen, hoe zou Belsassar er dan mee wegkomen?

“Dit is het schrift, dat geschreven is: Mene, mene, tekél ufarsin. Dit is de uitlegging van de woorden: Mene: God heeft uw koningschap geteld en er een einde aan gemaakt; Tekel: gij zijt in de weegschaal gewogen en te licht bevonden; Peres: uw koninkrijk is gebroken en aan de Meden en Perzen gegeven” Daniël 5:25-28.

Dit is wat de hand op de muur had geschreven ‘mene, mene, tekél ufarsin’. Daniël verklaart de koning wat deze woorden betekenen. Mene betekent dat God zijn koningschap heeft geteld en er een einde aan heeft gemaakt. Tekel betekent dat hij in de weegschaal is gewogen en te licht is gevonden. God zag niet een machtige koning van Babel, maar een zondaar die meer van zichzelf dacht dan dat hij werkelijk was. Peres betekent dat zijn koninkrijk in twee werd verdeeld en aan de Meden en de Perzen werd gegeven.

Belsassars einde (5:29-31)

“Toen bekleedde men Daniel, op bevel van Belsassar, met purper en hing hem een gouden keten om de hals, en men riep over hem uit, dat hij de derde heerser in het koninkrijk zou zijn. In dezelfde nacht werd Belsassar, de koning der Chaldeen, gedood. Darius, de Meder, ontving het koningschap, toen hij tweenzestig jaar oud was” Daniël 5:29-31.

Hoewel Daniël het aanbod van de koning met niet mis te verstane woorden had afgewezen, bekleedde Belsassar hem toch met purper en een gouden keten. Ook riep hij uit dat Daniël de derde heerser in het koninkrijk zou zijn. We worden niet verteld waarom Daniël dit aanbod heeft aanvaard. In dezelfde nacht werd Belsassar gedood en ontving Darius de Meder het koningschap op tweenzestigjarige leeftijd (meer over hem in de volgende les).

Seculiere geschiedenis leert ons dat Babel zonder al te veel strijd is gevallen. Kores (Cyrus) veroverde Babylon in de maand oktober van het jaar 539 voor Christus (meer info hierover is terug te vinden op wikipedia). Dit is in overeenstemming met de profetieën in Jesaja 21:1-10 en Jeremia 51:39,47.